

landelijk
register van
gerechtelijke
deskundigen

Ministerie van Justitie en Veiligheid
de weledelgestrengde heer Drs. S. Dekker
Minister voor Rechtsbescherming
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

's-Gravenhage, 26 juni 2020

Betreft: Reactie op internetconsultatie Verzamelwet gegevensbescherming

Geachte heer Dekker,
Excellentie,

Met belangstelling hebben de Stichting Landelijk Register van Gerechtelijke Deskundigen (LRGD), het Nederlands Register Gerechtelijk Deskundigen (NRGD) en STAB Gerechtelijke Omgevingsdeskundigen (STAB) kennis genomen van het op www.internetconsultatie.nl gepubliceerde concept voor het voorstel van de Verzamelwet gegevensbescherming. Graag maken LRGD en STAB gebruik van de door u geboden mogelijkheid om op dit voorstel te reageren. Het NRGD zal u een zelfstandige reactie aanbieden.

Deze reactie is ingegeven door – kort gezegd – de gedachte dat het voorstel de rechtspositie van gerechtelijke deskundigen of deskundigen die in buitengerechtelijke procedures, zoals bijvoorbeeld binnen een arbitrale procedure handelen, in het geheel niet adresseert.

In dit kader verzoeken LRGD en STAB de wetgeving zo aan te passen dat de uitzondering op correctie en inzagerecht die voor de rechter en de gerechtelijke procedures in het leven zijn geroepen (artikel 23 lid 1 onder d en f van de AVG) ook op het werk van de gerechtelijk deskundige van toepassing wordt. Dit werk is immers onderdeel van die gerechtelijke procedure. Wij hebben een concrete aanpassing van het wetsvoorstel gepresenteerd die voorziet in een oplossing voor dit probleem.

Het LRGD registreert deskundigen die werkzaam zijn op het gebied van strafrecht, civiel recht en bestuursrecht. De STAB registreert deskundigen die werkzaam zijn in het civiel recht en bestuursrecht. De Deskundigen van de STAB zijn tevens geregistreerd in het register van het LRGD. Deskundigen worden door de rechter in de regel op persoonlijke titel benoemd. Deskundigen treden ook op in alternatieve vormen van geschillenbeslechting (bijvoorbeeld arbitrage en bindend adviesprocedures). Veel van deze deskundigen zijn werkzaam bij een werkgever, anderen zijn als zelfstandig deskundige werkzaam.

-/--

-/--

De werkgever en de zelfstandig werkende deskundige zijn gewoonlijk werkzaam in de hoedanigheid van verwerkingsverantwoordelijke in de zin van de AVG. In vrijwel alle onderzoeken van deskundigen alsook in hun onderzoeksrapporten (deskundigenberichten) komen persoonsgegevens voor. Afhankelijk van het vakgebied van de deskundige en het rechtsgebied waarin deze is benoemd, kunnen dat zowel gewone als bijzondere persoonsgegevens zijn.

Wanneer een betrokkene op grond van de AVG de hem/haar daarin toegekende rechten wil uitoefenen en daartoe een verzoek indient bij de onderzoekende deskundige, kunnen ongewenste situaties ontstaan.

Het deskundigenbericht dat ten behoeve van de rechter wordt gemaakt, maakt in alle rechtsgebieden deel uit van de formele juridische procedure. Daarbij is op dat deskundigenbericht, vanaf het moment dat het door de deskundige wordt ingezonden aan de rechtbank of de andere betrokken gerechtelijke instelling, de exceptie van artikel 23 lid 1 sub d en sub f AVG juncto artikel 41 lid 1 sub d en sub f Uitvoeringswet AVG (inzake respectievelijk de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen en de bescherming van de onafhankelijkheid van de rechter en de gerechtelijke procedure) van toepassing. Deze bepalingen uit de AVG/UAVG geven geen antwoord op de vraag of alleen de desbetreffende gerechtelijke instantie dan wel ook de deskundige zelf (in de fase van diens onderzoek) hierdoor worden geadresseerd.

Tijdens het onderzoek door gerechtelijke deskundigen worden in veel gevallen persoonsgegevens verwerkt die zowel van betrokkenen zelf worden verkregen als uit andere bron dan de betrokkene zelf.

In het eerste geval zal dit veelal een van de partijen in het onderzoek betreffen, die alsdan vanzelfsprekend op de hoogte is van de identiteit van de deskundige onderzoeker, de doeleinden van de verwerking en het feit dat die gegevens worden doorgegeven aan advocaten en de rechter in de betreffende procedure. Civiele partijen hebben op grond van art. 198 lid 2 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering recht op inzage van een concept deskundigenbericht en uiteindelijk in het definitieve deskundigenbericht. Inzage in het werk van de deskundige vindt bovendien plaats op grond van hoor en wederhoor gedurende het onderzoek. Het recht op inzage in het concept-deskundigenbericht als hier bedoeld is echter van een andere strekking dan het in de AVG geregelde inzagerecht, dat zich onder de AVG immers uitstrekt tot alle betrokkenen en niet alleen tot de civiele partijen in kwestie. In deskundigenberichten kunnen persoonsgegevens van een groot aantal betrokkenen voorkomen. Een betrokkene van wie persoonsgegevens in een (concept)-deskundigenrapport voorkomen is niet per definitie ook partij in de civiele procedure.

In het tweede geval dient het verstrekken van informatie aan betrokkenen achterwege te blijven teneinde de vertrouwelijkheid van het onderzoek en de procedure te waarborgen. Het uitoefenen van de rechten van betrokkenen op grond van artikelen 15 tot en met 22 AVG zou voor de gerechtelijke procedure in alle rechtsgebieden ongewenste gevolgen kunnen hebben, of de procedure van het onderzoek dermate verstoren dat van een volledig onderzoek geen sprake meer kan zijn en het deskundigenonderzoek kan daardoor de facto zelfs onmogelijk uit te voeren zijn of verregaand gefrustreerd worden.

-/--

-/--

Dit komt de rechtspleging niet ten goede. Inzage en rectificatie of zelfs wissen van gegevens kunnen niet aan de orde zijn. Informeren over aan wie de persoonsgegevens worden verstrekt is uit den boze, althans dat is niet aan de door de rechter benoemde deskundige of de in een arbitraal geding optredende deskundige.

Wanneer deskundigen in de fase van het deskundigenonderzoek - hetzij als gerechtelijke deskundige, dan wel als deskundige binnen de procedure van arbitrage - onder de exceptie van artikel 23 lid 1 sub d en sub f AVG juncto artikel 41 lid 1 sub d en sub f UAVG zouden vallen, worden deze ongewenste situaties voorkomen.

In onze ogen is het daarom wenselijk dat in de Aanpassingswet gegevensbescherming hierover duidelijkheid wordt geschapen, zowel voor het werk in de fase waarin het deskundigenonderzoek wordt uitgevoerd alsook van de daarvan te onderscheiden fase waarin het deskundigenrapport is afgerond en het finale rapport aan de rechtbank, andere gerechtelijke instelling of particulier scheidsgerecht is afgeleverd.

Wij bepleiten hier derhalve de rechtspositie van gerechtelijk deskundigen in de Aanpassingswet gegevensbescherming te verduidelijken zowel voor wat betreft gerechtelijke deskundigen die handelen ten behoeve van de overheidsrechter, als voor deskundigen die binnen alternatieve geschillenbeslechting (zoals arbitrage en bindend adviesprocedures) opereren.

Overweging 52 van de AVG biedt de Nederlandse wetgever uitdrukkelijk de ruimte voor toepassing bij alternatieve geschilbeslechting zoals arbitrage. Deze overweging bevat de volgende tekst:

“Een afwijking moet ook voorzien in de mogelijkheid tot verwerking van die persoonsgegevens indien dat noodzakelijk is voor de vaststelling, de uitoefening of de onderbouwing van een rechtsovereenkomst, in een gerechtelijke procedure dan wel in een administratieve of buitengerechtelijke procedure.”

In de UAVG is thans geen voorziening opgenomen voor bijvoorbeeld arbitrale procedures terwijl overweging 52 AVG daarvoor wel de ruimte biedt.

Deze overweging in de AVG heeft in Ierland inmiddels geleid tot een bredere exceptie dan in Nederland thans het geval is. Zie daarvoor de “Data Protection act 2018” article 60 “Restrictions on obligations of controllers and rights of data subjects for important objectives of general public interest”, onder 3 (a) (iv) waar is opgenomen:

“in contemplation of or for the establishment, exercise or defence of, a legal claim, prospective legal claim, legal proceedings or prospective legal proceedings whether before a court, statutory tribunal, statutory body or an administrative or out-of-court procedure.”

Omdat deskundigen in de praktijk niet zelden ook deskundigenonderzoeken uitvoeren in opdracht en ten behoeve van arbitrale colleges is het wenselijk de UAVG ook in die zin te verbreden.

-/--

-/--

Deskundigen opereren per definitie in een spanningsveld van geschillen tussen partijen. In verreweg de meeste gevallen zal minimaal één partij relatief ontevreden zijn met het resultaat van het onderzoek, wanneer dit (vermoedelijk) zal leiden tot zijn ongelijk bij de rechter of het particuliere scheidsgerecht (arbiters). Deskundigen wordt dikwijls het vuur na aan de schenen gelegd door dreiging met tuchtrechtelijke klachten of civiele aansprakelijkstelling. Nu reeds vernemen wij signalen dat deskundigen op grond hiervan niet langer beschikbaar willen zijn om als deskundige in rechte op te treden.

Een aanvullende "dreiging" voor de uitvoering van diens werkzaamheden met verzoeken op grond van rechten op grond van de AVG zullen deskundigen verder afschrikken. Eveneens vanuit de optiek van een goede ongestoorde rechtspleging is dat maatschappelijk gezien kwetsief.

Om bovengenoemde redenen stellen wij bij deze voor in het voorstel voor de Aanpassingswet gegevensbescherming de volgende bepalingen op te nemen, strekkende tot aanvulling van de UAVG met een nieuw artikel 23b:

Artikel 23b Uitzondering voor door de rechter of scheidsgerecht benoemde gerechtelijke deskundigen.

1. Gelet op artikel 6, eerste lid onderdeel c en e en artikel 6 derde lid, van de verordening, is het aan door de rechter of formeel scheidsgerecht benoemde gerechtelijk deskundigen, in de uitoefening van de werkzaamheden voor diens onderzoek, toegestaan persoonsgegevens te verwerken.
2. Gelet op artikel 9, tweede lid, onderdeel g, van de verordening, is het verbod om bijzondere categorieën van persoonsgegevens te verwerken niet van toepassing indien de verwerking noodzakelijk is voor door de rechter of formeel scheidsgerecht benoemde gerechtelijk deskundigen, in de uitoefening van de werkzaamheden voor diens onderzoek.
3. Verzoeken van betrokkenen op grond van Hoofdstuk III afdeling 1 van de AVG, behoeven door gerechtelijk deskundigen niet te worden gehonoreerd, voor zover deze verzoeken zien op de gegevensverwerking in het kader van de uitoefening van de werkzaamheden voor diens gerechtelijk onderzoek of. Betrokkenen dienen zich te wenden tot partijen in het geschil.
4. Artikel 23 lid 1 sub d en sub f AVG en Artikel 41 lid 1 sub d en sub f UAVG zijn van toepassing op de werkzaamheden van door de rechter of formeel scheidsgerecht benoemde gerechtelijk deskundigen.

-/--

-/--

Wij hopen dat u bovengenoemd voorstel in goede overweging neemt. Het spreekt vanzelf dat de LRGD en/of STAB – zo u dat wenst – graag bereid zijn het voorstel en de gronden waarop dat berust nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

LRGD

Mr. Ing. N.M. Keijser CDPO
Secretaris LRGD

Postbus 52080
2505 CB 's-Gravenhage

STAB

Mw. Mr. A.T. Dalen Gilhuijs
Directeur

Postbus 95928
2509 CX 's-Gravenhage